

Medicijn dat werkt

Recht op arbeid ook voor mensen zonder verblijfsstatus

Op 10 december is het de dag van de mensenrechten. Het recht op gezondheid (*right to health*), hetgeen recht op gezondheidszorg omvat maar daarnaast veel meer, is in de medische wereld het meest bekende recht. Maar ook het recht op onderwijs (Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) en het recht op arbeid (Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten) zijn relevant voor gezondheid. Beide verdragen zijn door Nederland ondertekend. De rechten zijn universeel, gelden dus voor allen op het Nederlands grondgebied, zijn ondeelbaar en onderling gekoppeld.

Onderwijs en arbeid zijn algemeen erkend als belangrijke sociale gezondheidsdeterminanten. Toch zijn onderwijs en arbeid voor mensen zonder verblijfsstatus verboden. Er zijn uitzonderingen zoals onderwijs voor jongeren onder de 18 jaar en bepaalde arbeid voor mensen die in de procedure zitten. Inactiviteit belemmert participatie, en leidt tot toename van gezondheidsproblemen. Geen maatschappelijke bijdrage kunnen leveren tast het gevoel van eigenwaarde aan. Onzekerheid en het ontbreken van een perspectief veroorzaken stress en depressieve klachten. Dat geldt algemeen en zeker voor mensen die hebben moeten vluchten, in langdurige administratieve procedures zitten en vaak geen vaste verblijfplaats hebben. Werk en onderwijs bieden afleiding en zingeving en kunnen daarmee de positieve omstandigheden vormen waarmee ervaringen uit het verleden hanteerbaar blijven.

Een aantal organisaties, waaronder Dokters van de Wereld, hebben een manifest 'Eederen aan de Slag' met als thema: verruim de mogelijkheden voor ongedocumenteerde vluchtelingen en migranten om zich te

ontwikkelen en te participeren in de samenleving. In het manifest staat o.a.: 'Een leven in afhankelijkheid, zonder grip op de eigen toekomst, zonder van betekenis te kunnen zijn voor anderen, is ziekmakend. In Nederland is er een maatschappelijke werkelijkheid van mensen zonder (verblijfs-)status wier leven vast komt te zitten. Zij kunnen niet terug naar waar ze vandaan kwamen, maar mogen ook niet deelnemen aan de samenleving waarin zij zich bevinden. Van deze vaak jonge initiatiefrijke mensen staat de ontwikkeling stil, omdat het hun verboden wordt om te studeren en te werken. Zelfs vrijwilligerswerk is niet toegestaan.'

Wat kunnen dokters doen? De arts, van welk specialisme ook, die mensen op het spreekuur ziet, dient bij klachten altijd ook aan de arbeidssituatie te denken, en werkloosheid en inactiviteit als ziekmakende factoren mee te wegen, ook bij vluchtelingen of mensen zonder verblijfsstatus. Hij of zij dient na te gaan wat de mogelijkheden in de gemeente zijn om deze mensen te verwijzen. Artsen, werkzaam in beleidsfuncties, zouden er bij de gemeente op moeten aandringen, mogelijkheden tot onderwijs en arbeid voor vluchtelingen te verruimen, met gezondheid als belangrijk argument.

Lode Wigersma
voorzitter NVAB

Jurriaan Penders
voorzitter NVAB

Artsenfederatie KNMG
Koninklijke Nederlandsche
Maatschappij tot bevordering der
Geneeskunst
R.A.C.L. Héman, voorzitter a.i.
Mercatorlaan 1200, 3528 BL Utrecht
Postbus 20051, 3502 LB Utrecht
tel. 030 2823 800, info@fed.knmg.nl
knmg.nl

FEDERATIEPARTNERS

Federatie Medisch Specialisten
F.H.G. de Grave, algemeen voorzitter
B.J. Heesen, directeur
tel. 030 2823 650
info@demedischspecialist.nl
demedischspecialist.nl

De Geneeskundestudent
C. van Woerkom, voorzitter
tel. 030 28 23 827
info@degeneeskundestudent.nl
degeneeskundestudent.nl

KAMG
Koepel Artsen Maatschappij
en Gezondheid
R.A.C.L. Héman, voorzitter
R. Duzijn, directeur
tel. 030 3033 662
bureau@kamg.nl, kamg.nl

LAD
Landelijke vereniging van
Artsen in Dienstverband
C. Keijzer, voorzitter
C. van den Brekel, directeur
tel. 030 6702 702
bureau@lad.nl, lad.nl

LHV
Landelijke Huisartsen Vereniging
N.A. Kalsbeek, voorzitter
P. van Rooij, algemeen directeur
tel. 030 2823 723
lhv@lhv.nl, lhv.nl

NVAB
Nederlandse Vereniging voor
Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
G.B.S. Penders, voorzitter
C. van Vliet, directeur
tel. 030 2040 620
kwaliteitsbureau@nvab-online.nl
nvab-online.nl

NVVG
Nederlandse Vereniging voor
Verzekeringsgeneeskunde
R. Kok, voorzitter
S. van der Burg-Vermeulen, directeur
tel. 030 6868 764
secretariaat@nvvg.nl, nvvg.nl

VerenSo
Vereniging van specialisten
ouderengeneeskunde
N.M. Nieuwenhuizen, voorzitter
F.J. Roos, directeur
tel. 030 2823 481
info@verenso.nl, verenso.nl

